

DROGFÖREBYGGANDE HANDLINGSPLAN

Förord

Alla invånare i Olofströms kommun har rätt till ett gott liv. Nolltolerans mot narkotika och dopning samt begränsa skadorna av alkohol och tobak är viktigt för att öka folkhälsan och välfärden i vårt samhälle. Med ett genomtänkt drogförebyggande arbete kan vi göra skillnad.

Kommunen har som övergripande mål att sätta Barnen i centrum. Särskilt viktigt är det drogförebyggande arbetet bland unga. Att Olofströms vuxna är eniga (OVE-projektet) om att inga under 18 år skall använda alkohol eller tobak. Vår vision är att barn och ungdomar i Olofströms kommun ska må bra och ha så god självkänsla att de inte tycker sig behöva någon form av droger.

En kommunal drogförebyggande handlingsplan är ett viktigt led i att förverkliga de nationella målen på alkohol- och drogområdet. Handlingsplanen gäller för alla våra kommunala verksamheter med polis, länsstyrelse, landsting, föreningar m.fl. som viktiga samverkansparter. Planen ger en helhetssyn samtidigt som vi får tydlighet och prioriteringar i vårt arbete.

Vårt förebyggande arbete ska leda till fortsatt nolltolerans mot narkotika och dopning samt att den totala alkohol och tobak konsumtionen i kommunen minskar. Det arbetet måste vi göra tillsammans.

Sara Rudolfsson
Kommunstyrelsens ordförande

INNEHÅLL

- Del 1. ANDT-Strategin
- Del 2. AKTIVITETS KALENDER
- Del 3. MÅL OCH VISIONER
- Del 4. TILLGÅNG OCH TILLSYN
- Del 5. FÖREBYGGANDE INSATSER
- Del 6. BEHANDLANDE INSATSER
- Del 7. UPPFÖLJNING
- Del 8. KONTAKTA OSS

Del 1 ANDT-Strategin:

I skrivelsen En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken redogör regeringen för en förnyad men fortsatt samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT-politiken) för perioden 2016-2020. Regeringen tar nya steg för att öka engagemanget och aktiviteten inom området och för att bidra till regeringens mål om att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Strategin bygger vidare på den tidigare strategin för åren 2011–2015 genom att ta tillvara de erfarenheter och den kunskap som kommit fram under den perioden. För att främja långsiktighet och kontinuitet anser regeringen att det övergripande målet för alkohol-, narkotika- dopnings- och tobakspolitiken ska vara detsamma som tidigare:

Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

Strategin innehåller sex mål som tillsammans ska bidra till att uppnå det övergripande målet:

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.
3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.
6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

Under varje mål anges de insatsområden som regeringen bedömer är viktiga för att uppnå målen i strategin. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk är grunden för det hälsofrämjande och förebyggande ANDT-arbetet.

***ANDT= Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak.**

Del 2 Aktivitetskalender:

Olofströms kommun arbetar med olika aktiviteter under året i det förebyggande arbetet. En del aktiviteter är årligen återkommande och har funnits sedan flera år tillbaka, ex på detta är: nattvandring, mjölkältet under Holje marknad, aktiv sommar för ungdomar under 4 veckor på sommarlovet, bussresor till drogfria skoldiscon på Balders, enkätundersökning om skolelevers levnadsvanor, innebandyturnering på sportlovet.

Exempel på andra aktiviteter är: föreläsningar och utbildningar för föräldrar och personal, nyhetsbrev till föräldrar och andra vuxna, olika arrangemang och aktiviteter som Växtverket och Susekullen genomför under året.

Del 3 Mål och Visioner:

Olofströms kommun har förutom det övergripande målet i ANDT-strategin, en vision om att: Ingen under 18 år skall få tillgång till alkohol eller tobak och att ingen under 18 år skall tillåtas dricka alkohol eller använda tobak. Om alla Olofströms vuxna är eniga (OVE) om detta och samtidigt agerar utifrån detta så är i princip problemet löst!

Välfärdsrådet har också som mål att: Minska droganvändandet och förändra attityder till droger genom ett systematiskt arbete som bygger på den drogförebyggande handlingsplanen som skall vara välkänt för alla som arbetar med barn och ungdomar i Olofströms kommun.

Konkreta Mål:

- Att minska tobaksanvändandet bland ungdomar med 50 % innan denna plan revideras. (2013 uppgav 12% av alla högstadielärover att de rökte dagligen, nästan varje dag, ibland eller bara på fest. Motsvarande siffra för gymnasiet var 23%)
- Att öka vuxnas kunskap om de särskilt allvarliga riskerna med tobaksanvändande för ungdomar, genom föreläsningar och information vid föräldramöten
- Införandet av Tobaksfri skoltid på alla kommunala grund- och gymnasieskolor
- Införandet av Tobaksfri fritidsgård på Växtverket
- Att öka andelen vuxna som inte tillåter tobaksanvändning under 18 år, mätningar sker genom levnadsundersökningen varje år.
- Att skjuta upp alkoholdebuten för ungdomar, till 18 år
- Att minska berusningsdrickandet bland ungdomar, färre anmälningar till socialtjänsten om omhändertagande enl. LOB. (lagen om berusning)
- Att öka vuxnas kunskap om de särskilt allvarliga riskerna med alkohol för ungdomar, genom föreläsningar och information vid föräldramöten.
- Att öka andelen vuxna som inte tillåter alkoholdrickande under 18 år, mätningar sker genom levnadsundersökningen varje år.
- Föräldrautbildning/stöd åk 6 – åk 9: Att prata om alkohol med tonåringar samt alkoholpreventionsprogrammet Effekt.
- Årliga enkätundersökningar om skolelevs levnadsvanor på högstadiet och gymnasiet
- Kommunal ANDT- policy som gäller för föreningar som får föreningsbidrag
- Alla föreningar som vänder sig till ungdomar erbjuds utbildning i drogförebyggande arbete
- Samverkansgrupp mot doping, med föreningar, kommun och Polis

Del 4 Tillgång och Tillsyn:

4:1 Tobak och snus

Syfte: Att begränsa tillgången på tobak och snus till barn och ungdomar under 18 år. Att förhindra tobak och snus konsumtion bland barn och ungdomar under 18 år.

Mål/delmål: Barn och ungdomar under 18 år ska inte ha tillgång till tobak eller snus. Att alla försäljningsställen skall ha en kontinuerlig tillsyn, både planerad och oplanerad. Vid misstanke om otillåten försäljning skall polis eller tillsynsmyndighet kontaktas. Minska antalet vuxna som köper ut tobak och snus till minderåriga (langning).

Varför: Det finns många starka skäl till varför barn och ungdomar under 18 år inte skall använda tobak eller snus: Nikotin som finns i tobak och snus är mycket starkt beroendeframkallande och är ofta en inkörsport till alkohol och narkotika. Att unga människor i större utsträckning än vuxna tar både fysisk och psykisk skada av nikotinet och alla andra skadliga gifter i tobaksröken.

Kontrollera att Tobakslagen efterföljs och samtidigt stärka detaljhandeln/serveringar i sitt arbete att efterfölja Tobakslagen(1993:581 § 12). Uppnå en fungerande tillsyn med syfte att förhindra försäljning av tobak och snus till personer under 18 år. Vid behov och misstanke om otillåten försäljning samverka med polis. Se till att lagen om rökfria skolgårdar och policy samt handlingsplaner om tobaksfri skoltid följs.

Åtgärder: Att tobaksinspektören genom planerade och oplanerade besök hos detaljhandeln, serveringar och skolmiljöer kontrollerar att tobakslagen efterföljs.

Ansvar: Miljöförbundet Blekinge Väst samt Länsstyrelsen.

Koordinera med: Grannkommunerna i västra Blekinge samt Polismyndigheten.

Tidsaspekt: Löpande

4:2 Alkohol

Syfte: Att ta bort tillgången på alkohol för barn och ungdomar under 18 år. Förhindra alkoholkonsumtion för barn och ungdomar under 18 år. Minska alkoholkonsumtionen och berusningsdrickandet samt försvåra tillgängligheten för berusade personer.

Mål/Delmål: Att inga under 18 år ska ha tillgång till alkohol. Att stoppa langning av alkohol till minderåriga, från föräldrar, äldre syskon och andra vuxna. Upplys och uppmärksamma vuxna om konsekvenserna av langning. Detaljhandeln som säljer folköl skall följa alkohollagen. Alla restauranger och serveringsställen skall ha en ansvarsfull alkoholservering. All personal vid restauranger och andra serveringsställen som har alkoholförsäljning skall löpande erbjudas utbildning i Ansvarsfull alkoholservering. Alla restauranger och serveringsställen skall ha en egen alkohol och narkotikapolicy för såväl anställda som gäster.

Ungdomar under 18 år eller berusade personer ska inte tillgång till alkohol. Uppnå en fungerande tillsyn utifrån kommunens tillsynsplan med syfte att förebygga/förhindra att barn och unga under 18 år samt berusade personer får tillgång till alkohol.

Varför: Det finns många starka skäl till att barn och ungdomar under 18 år inte skall dricka alkohol: olyckor och våld ökar, flickor blir oftare utnyttjade sexuellt, unga kroppar tål alkohol sämre, kroppsliga sjukdomssymtom ökar, risken för framtida alkoholberoende ökar, risken för psykiska skador ökar samt att risken för narkotikaanvändning ökar. Kontrollera att Alkohollagen efterföljs och samtidigt stärka detaljhandeln/serveringsställen i sitt arbete med att efterfölja Alkohollagen.

Åtgärder: Kommunen har en Alkoholinspektör anställd på 25 % som ska genomföra planerad och oanmäld tillsyn på varje restaurang och försäljningsställe samt vid behov också samordna med polis då misstanke finns om otillåten försäljning. I samband med tillsynen ska hänsyn tas till de riktlinjer kommunen har gällande serveringstillstånd. Utbildning i ansvarsfull alkoholservering till personal på restauranger. Förbud mot alkoholkonsumtion i vissa offentliga miljöer som beslutats i den lokala ordningsstadgan, s.k. alkoholförbuds zoner. Samarbete skall ske med polisen i fråga om att bekämpa lagning, då främst med kommunens fältarbetare. Polisen skall aktivt arbeta utifrån den s.k. Kronobergs modellen, där alkohol hålls ut om minderåriga ertappas med alkohol, föräldrar kontaktas, försöka att spåra var alkoholen kommer ifrån och vid behov skall socialtjänst kontaktas.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Socialtjänst, Alkoholhandläggare, Alkoholinspektör, Länsstyrelsens alkoholinspektör.

Koordinera med: Polismyndigheten och Länsstyrelsen

Tidsaspekt: Löpande

4:3 Narkotika

Syfte: Minska bruket av narkotika genom att minska tillgången av narkotika. Att i första hand ge polismyndigheten, men även andra myndigheter bästa möjliga förutsättningar att bekämpa narkotikahandeln, genom att ex. allmänheten ökar sin benägenhet att lämna tips.

Mål/Delmål: Att polisen kan lagföra personer som säljer narkotika och i nära samarbete med bl. a. socialtjänsten aktivt arbeta för att störa och minimera antalet personer som är involverade i narkotika handel.

Varför: Om tillgången på narkotika är liten så minskar också möjligheten att bruka narkotika och nyrekryteringen av brukare minskar. Det är alltså en viktig del i arbetet att undvika att fler personer börjar med narkotika och att mindre antal personer utvecklar ett missbruk/beroende.

Åtgärder: Socialtjänst, fritidsledare, nattvandrare och andra aktörer som arbetar ute i samhället och som har en god personkännedom skall ha ett nära samarbete med polismyndigheten. För att kunna identifiera, tipsa och spåra upp platser och personer där narkotika förekommer. Polisen ges då flera och bättre möjligheter att kunna gripa och lagföra personer för narkotikabrott. Även allmänheten skall uppmannas att aktivt tipsa polisen om personer, platser och situationer.

Koordinera med: Polismyndigheten, kommuner i närområdet Blekinge, Skåne, Kronoberg.

Tidsaspekt: Löpande

4:4 Dopning

Syfte: Minska bruket av dopning genom att minska tillgången av dopningpreparat. En fungerande tillsyn på de arenor där dopning kan förekomma.

Mål/Delmål: Att de träningsanläggningar (gym) som finns i kommunen skall samverka och aktivt arbeta mot dopning. En arbetsgrupp finns med representanter från samtliga gym/träningsanläggningar, socialtjänst, drogförebyggande samordnaren, fritidsförvaltning, föreningar och skolan. Denna arbetsgrupp skall ha samverkan med Blekinge Idrottsförbund med utbildningar, dopingkontroller, information, etc. Att en gemensam överenskommelse finns mellan samtliga träningsanläggningar i kommunen om att på olika sätt arbeta med förebyggande åtgärder. Där de som ertappas med att använda dopning blir avstängda från träningsanläggningarna. Samarbete finns med Blekinge Idrottsförbunds dopingkontrollanter och att s k stickprov görs på samtliga gym och träningsanläggningar som är anslutna till riksidrottsförbundet (RF.) Vid misstanke om dopning skall också polis kontaktas för att utreda ev. brott.

Varför: Det finns en dopningslag (1991:1969) som förbjuder innehav, försäljning och bruk av vissa dopningsmedel. Grovt dopningsbrott kan ge upp till sex års fängelse. Dopning kan jämföras med annat missbruk och kan ge allvarliga fysiska skador och psykisk ohälsa. Risken för våld kan öka dramatiskt och då i synnerhet i kombination med alkohol eller andra droger.

Åtgärder: En fungerande tillsyn med regelbundna kontroller på samtliga till RF anslutna gym och träningsanläggningar där dopning kan förekomma. Samverkan med Blekinge idrottsförbund och polismyndigheten. En gemensam överenskommelse med samtliga gym i kommunen om att på olika sätt aktivt arbeta mot dopning, ex via gemensamma informationsfolder/träningskontrakt, etc. Kommunen i samarbete med Blekinge idrottsförbund och polisen regelbundet utbildar personal vid träningsanläggningarna och annan berörd personal inom kommunen, föreningslivet och även allmänheten.

Koordinera med: Blekinge Idrottsförbund, Idrottens studieförbund (SISU) och Polismyndighet.

Tidsaspekt: Löpande

Del 5 Förebyggande Insatser:

5:1 Samverkan

Syfte: Utveckla de samverkansforum som redan finns inom kommunen i det förebyggande ANDT- arbetet. Skapa nya samverkansforum såväl internt inom kommunen samt med externa aktörer som ex. länsstyrelsen, landstinget, polisen och närliggande kommuner.

Mål/delmål: Att skapa en tydlig struktur för det drogforebyggande arbetet i kommunen och öka förutsättningarna för att varje verksamhet som arbetar forebyggande skall bli ännu effektivare. Att den drogforebyggande samverkandegruppen täcker in alla de verksamheter som arbetar drogforebyggande. Drogforebyggande samordnaren rapporterar i presidiet, där cheferna för social, utbildning samt kultur-fritidsforvaltningarna finns samt resp. ordförande i berörda nämnder. Drogforebyggande samordnaren ingår i välfärdsrådet. Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret.

Varför: Ett effektivt, strukturerat och hållbart långsiktigt forebyggande arbete, inte enbart inriktat mot droger, utgörs av många verksamheter som samverkar och har en ständigt pågående dialog. Om detta sker kommer det långsiktiga resultatet att bli både samhällsekonomiskt bättre och det mänskliga lidandet mindre.

Åtgärder: Samverkande gruppen arbetar strukturerat och har en tydlig och väl förankrad agenda. Samverkandegruppen har en förankring genom drogforebyggande samordnaren i Välfärdsrådet. Arbetsgrupper/arbetsmodeller finns för det forebyggande arbetet ute i verksamheterna.

Koordinera med: Kommunstyrelsen, Välfärdsrådet, Polisen, Landstinget.

Tidsaspekt: Löpande

5:2 Drogfria evenemang i kommunen:

Syfte: Erbjuder en drogfri miljö.

Mål/delmål: Minska den totala konsumtionen av alkohol, tobak och andra droger vid större evenemang i kommunen.

Varför: Inga under 18 år skall använda alkohol eller tobak. Erbjuder framförallt ungdomar drogfria miljöer och ge upplevelser av att socialt umgänge utan alkohol och droger fungerar lika bra eller bättre. Forebygga drogrelaterade skador i förlängningen.

Åtgärder: I samverkan med andra verksamheter både internt och externt, behåller fungerande och positiva drogfria mötesplatser. Skapar fler nya drogfria evenemang.

Ansvar: Kultur och Fritid, Socialtjänst, Drogforebyggande samordnare

Koordinera med: Aktuella aktörer, inom kommunen och utanför kommunens verksamheter.

Tidsaspekt: Löpande

5:3 Drogfria mötesplatser för ungdomar

Syfte: Erbjuder ungdomar drogfria och stimulerande miljöer.

Mål/delmål: Inga under 18 år skall använda alkohol eller tobak. Erbjudas en meningsfull fritid för ungdomar.

Varför: Stimulera och motivera ungdomar att välja drogfria miljöer. Ge ungdomar möjligheten till en aktiv och positiv fritid med trygga och ansvarsfulla vuxna.

Åtgärder: Kvalitetssäkra kommunens drogfria mötesplatser för ungdomar, genom att utbilda personal i drogförebyggande arbete och ex. införandet av tobaksfri fritidsgård. Genom inflytande och delaktighet erbjuda ungdomar att skapa en meningsfull och positiv fritid.

Ansvar: Kultur-Fritid och Drogförebyggande samordnare.

Koordinera med: Föreningslivet, Kultur och Fritid, Socialtjänst, Utbildningsförvaltning, Polisen, Drogförebyggande samordnare.

Tidsaspekt: Löpande

5:4 Föreningslivet

Syfte: Förstärka och utöka föreningslivets betydelse som förebyggande insats. Föreningslivet utgör en stor folkrörelse och är både fostrande och normbildande på olika sätt för flertalet av kommunens barn och unga.

Mål/delmål: Alla föreningar bör ha en dokumenterad och implementerad drogpolicy i sin verksamhet. Att det inom varje förening finns en klart uttalad nolltolerans mot alla typer av droger. Gäller såväl aktiva som ledare inom all barn och ungdoms verksamhet upp till 18 år. Att vuxna aktiva och ledare som representerar föreningen utgör viktiga förebilder och modeller för barn och unga och de då bör ta avstånd från att använda alkohol och tobak.

Varför: Föreningslivet utgör en stor och viktig del i många barn och ungdomars uppväxt, där det för en del också är en av få möjligheter, att få tillgång till trygga och förutsägbara vuxna. Det är således extra viktigt att alla ledare, tränare, spelare och andra som representerar föreningen agerar som goda förebilder. Föreningslivet innehåller flera skyddande faktorer och utgör en mycket viktig bit i det förebyggande arbetet. Fysisk aktivitet, samspel med andra, empati, social kompetens och självkänedom är några av de grundläggande mänskliga egenskaper som föreningslivet erbjuder.

Åtgärder: Kommunen önskar att det finns en drogpolicy och handlingsplan i det drogförebyggande arbetet i alla föreningar. Kommunen erbjuder kontinuerlig utbildning och stöd till föreningar i det drogförebyggande arbetet och införandet av drogpolicies och handlingsplaner.

Ansvar: Kultur och Fritid, Drogförebyggande samordnare.

Koordinera med: Föreningslivet, Kultur och Fritid, Studieförbund, Drogförebyggande samordnare.

Tidsaspekt: 2013 och framåt.

5:5 Arbetsplatser

Syfte: Att öka arbetsgivaren, anställda samt fackliga organisationers kunskap om det förebyggande ANDT-arbetets betydelse. Tydliggöra arbetsgivarens ansvar i vissa ANDT-relaterade frågor. Öka kunskapen om betydelsen av en tydlig och uppdaterad ANDT-policy samt handlingsplan.

Mål/Delmål: Att varje arbetsgivare har en tydlig policy i ANDT-frågor samt en lika tydlig och uppdaterad handlingsplan. Att varje anställd skall ha en god kännedom om innehållet i policyn och handlingsplanen. Kontinuerlig information och utbildning till alla anställda och fackliga representanter.

Åtgärder: Erbjud utbildningsinsatser och information samt ge råd och stöd.

Ansvar: Arbetsgivaren

Koordinera med: Drogförebyggande samordnaren

Tidsaspekt: Löpande

5:6 Blivande och Nyblivna föräldrar

Syfte: Informera och medvetandegöra alla blivande och nyblivna föräldrar om alkohol, tobak, narkotika samt läkemedels inverkan. Påbörja ett långsiktigt samarbete kring föräldrastödet, följa den nationella strategin om att alla föräldrar med barn 0 -18 år skall erbjudas föräldrastöd.

Mål/delmål: Inga blivande eller nyblivna mammor skall använda alkohol, narkotika, doping eller tobak (ANDT).

Varför: Informera och erbjuda kunskap om riskerna och konsekvenserna av att använda ANDT under graviditeten och under ex amning. Ge information om att riktat stöd finns att få för de som behöver och vill.

Åtgärder: Muntlig och skriftlig information ges till alla blivande och nyblivna föräldrar. I föräldrastödet genomförs AUDIT-test*, där ingår även information om alkoholens och tobakens inverkan under amning. Riktat stöd och hjälp för de som vill och behöver.

*AUDIT-test: Är ett självskattningstest gällande alkoholkonsumtion.

Ansvar: Kvinnokliniken och Barnhälsovården, Landstinget Blekinge

Koordinera med: Individ och familjeomsorgen, Missbruksenheten, Öppna förskolan. Drogförebyggande samordnaren, Mödrahälsovården och Barnhälsovården, Landstinget Blekinge

Tidsaspekt: Löpande

5:7 Föräldrar till barn i förskoleåldern

Syfte: Informera föräldrar om riskerna med att använda alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT) och hur deras barn blir påverkade direkt och indirekt vid användandet av ANDT. Ge råd om var och hur riktade stöd och hjälpinsatser finns och ser ut. Befästa samarbetet med föräldrarna (den s.k. röda tråden) och följa den nationella strategin om föräldrastöd.

Mål/delmål: En ökad medvetenhet hos föräldrarna om deras betydelse, inverkan och ansvar för att deras barn har en miljö som är fri från droger. Öka insikten hos föräldrarna om att deras barn ser dem som de viktigaste och tryggaste förebilder som finns.

Varför: Främja hälsan hos barn och deras familjer. Föräldrarna bär alltid det yttersta ansvaret för sina barns livsvillkor.

Åtgärder: Föräldrastödsprogrammet Cope, erbjuda föräldragrupper med föreläsningar, information och att möjligheter ges att träffa andra föräldrar och bygga nya nätverk. Skriftlig och muntlig information till föräldrar, via barnhälsovård, barnomsorg och förskolan. Utbildning och stöd till personal inom både kommun och landsting.

Ansvar: Barnhälsovården, Utbildning och Socialförvaltning, Drogförebyggande samordnare.

Koordinera med: Utbildning och socialförvaltningen, Missbruksenheten, Öppna förskolan, Drogförebyggande samordnaren, Barnhälsovården, Landstinget Blekinge.

Tidsaspekt: Löpande

5:8 Föräldrar till barn i grundskolan

Syfte: Utveckla och stärka det drogförebyggande arbetet i samverkan med föräldrarna. Fortsätta och utveckla samarbetet och den s.k. röda tråden som finns med föräldrarna.

Mål/delmål: Öka föräldrarnas kunskap, engagemang och betydelse som de viktigaste och bästa drogförebyggarna. Stärka föräldrarnas förmåga och tilltro att vilja markera tydliga gränser, att inga under 18 år skall använda tobak eller alkohol. Skapa överenskommelser och dialog mellan föräldrar.

Varför: Ungdomar i tonåren lyssnar fortfarande på vad deras föräldrar säger och gör. Föräldrar är fortfarande viktiga och kan påverka sina barn och ungdomar. Barn och ungdomar behöver och vill att deras föräldrar är: kärleksfulla, tydliga, konsekventa, förutsägbara och att de säger nej till alla typer av droger, även alkohol och tobak. Föräldrar som uttalar och agerar utifrån ovanstående hjälper sina barn på allra bästa sätt.

Åtgärder: Föräldrastödsprogrammet Cope, Föräldraföreläsningar, föräldragrupper kan behöva extra stöd och hjälp. Manual och evidens baserade drogförebyggande program som Effekt och Alkohol & Tonåringar och som ges i samband med föräldramöten från åk 6 till åk 9. Tänk OM-kampanjer i olika former. Alla föräldrar med barn i åk 8 får Tonårsparlören. Redovisning av den årliga enkätundersökningen om skolelevers levnadsvanor för högstadiel elever.

Ansvar: Utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen samt drogförebyggande samverkansgruppen.

Koordinera med: Utbildning och socialförvaltningen, Missbruksenheten, Drogförebyggande samordnaren.

Tidsaspekt: Löpande

5:9 Föräldrar till ungdomar i gymnasieskolan

Syfte: Att utveckla och stärka det drogförebyggande arbetet i samverkan med föräldrarna. Fortsätta och utveckla samarbetet och den s.k. röda tråden som finns med föräldrarna. Ungdomar i sena tonåren är på god väg in i vuxenlivet, men fortfarande gäller 18 års gräns för tobak och alkohol.

Mål/Delmål: Att fortsätta utbilda och stötta föräldrar i deras roll som föräldrar och samtidigt ge information och utbildning inom ANDT området.

Varför: Ungdomar i gymnasiet behöver fortfarande stöd och hjälp av sina föräldrar, även de som fyllt 18 år kan behöva stöd och hjälp i olika former. Även gymnasieungdomar lyssnar på sina föräldrar och föräldrar är fortfarande viktiga personer för sina ungdomar.

Åtgärder: Erbjud information och föreläsningar kring olika ämnen inom ANDT. Ge information och stöd till de föräldrar om hur och vart de kan vända sig om de vill och behöver hjälp med ANDT-problem. Redovisning av den årliga enkätundersökningen om elevers levnadsvanor.

Ansvar: Utbildningsförvaltningen och Drogförebyggande samverkansgruppen.

Koordinera med: Utbildningsförvaltningen, Missbruksenheten, Drogförebyggande samordnaren.

Tidsaspekt: Löpande

5:10 Utbildningsinsatser för personal inom Utbildningsförvaltningen

Syfte: Informera och utbilda all skolpersonal som arbetar i årskurs 6 till åk 3 på gymnasiet i ANDT-frågor. Informationen och utbildningen skall vara riktad till de behov som olika personalgrupper har. Informationen och utbildningen skall vara, dels allmän men också ge kunskap och information om aktuell situation i kommunen. Vilka droger är aktuella, vilka insatser görs och vad är på gång, etc.

Mål/Delmål: Öka kunskapen kring ANDT-frågor, dels på ett mera generellt plan men också på det lokala planet. Erbjud en basutbildning till all personal. Öka personalens möjligheter att upptäcka, synliggöra samt ingripa när barn och ungdomar använder ANDT eller misstänks använda ANDT. Öka kunskapen om deras och andras betydelse i det förebyggande arbetet, samt hur och när övrigt drogförebyggande arbete sker i kommunen.

Varför: Stärka och öka kompetensen att möta och arbeta med ANDT-frågor och den problematik som kan uppstå när barn och ungdomar använder eller misstänks använda ANDT.

Åtgärder: Ovan nämnd personal skall få information och utbildning samt ges möjlighet till reflektion motsvarande ½ fortbildningsdag per läsår. Informationen och utbildningen planeras av drogförebyggande samordnare i samverkan med rektorer och andra aktuella aktörer.

Ansvar: Utbildningsnämnden.

Koordinera med: Drogförebyggande samverkansgruppen, Socialförvaltningen.

Tidsaspekt: Påbörjas läsåret 2013/2014

5:11 Utbildning och stöd ungdomar och unga vuxna

Syfte: Medvetandegöra ungdomar och unga vuxna om både fysiska, psykiska och sociala konsekvenser av att använda alkohol, narkotika, doping samt tobak. Erbjudna olika former av råd och stöd till ungdomar och unga vuxna som av någon anledning själva vill ha stöd och hjälp.

Mål/Delmål: Inga ungdomar under 18 år skall använda ANDT. Ungdomar och unga vuxna skall utveckla och förstå sin rättighet att säga nej till ANDT. Stärka ungdomar och unga vuxna i deras självkänsla och självförtroende. Tobaksfri skoltid för kommunens skolor är ett sätt för vuxna att bry sig om ungdomar och unga vuxna samt skydda från framtida ANDT-relaterade problem. Enhetlig policy i det förebyggande arbetet för samtliga kommunala skolor. Alla skolor i kommunen har en egen handlingsplan för ANDT-frågor som är anpassat efter behov och ålder.

Varför: Främja den fysiska och psykiska hälsan hos ungdomar och unga vuxna. Förhindra risken för framtida problem inom det ANDT-relaterade området.

Åtgärder: Integrerad ANDT-utbildning i den ordinarie undervisningen. Manual och evidensbaserade drogförebyggande program för åk 6 – åk 3 på gymnasiet. Arbeta med olika insatser för att stärka självkänsla och självförtroende hos eleverna. Införa positiv förstärkning genom ex. kontraktmetod för ungdomar som vill vara tobak och alkoholfria. Mer specifika informations och utbildningsinsatser kan också förekomma.

Ansvar: Utbildningsnämnden och Ungdomsmottagningen.

Koordinera med: Drogförebyggande samverkansgruppen, Socialförvaltningen. Ungdomsmottagningen.

Tidsaspekt: Löpande

5:12 Informationsmaterial i tryckt och digital form

Syfte: Informera om vilka förebyggande insatser som finns och annan aktuell information om det drogförebyggande arbetet. Var, hur och när man kan få hjälp med drogrelaterade problem.

Mål/delmål: Ökad medvetenheten och kännedom hos kommunens invånare om vad som är drogförebyggande arbete och vart man kan vända sig vid behov av hjälp med drogrelaterade problem. Alla hushåll i kommunen skall få ett informationsblad.

Varför: Tydliggöra det drogförebyggande arbetet samt vilken hjälp som finns att tillgå.

Åtgärder: Samlad information som är lätt tillgänglig och tydlig i både tryckt och digital form. Informationen kan finnas på offentliga platser, kommunens hemsida samt i det återkommande nyhetsbrevet som drogförebyggande samordnaren skickar ut via e-post.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Koordinera med: Ansvarig Webbmaster och informationsansvarig i kommunen.

Tidsaspekt: Påbörjas 2103 och därefter löpande.

Del 6 Behandlande insatser:

6:1 Alkohol, Narkotika, Doping

Syfte: I ett så tidigt skede som möjligt medvetandegöra kommuninvånarna om möjligheten till hjälp vid alkohol, narkotika och doping problematik. Även anhöriga till personer med ANDT-problem kan få stöd och hjälp.

Mål/Delmål: Att varje enskild person som söker hjälp eller som på annat sätt får vård eller behandling skall uppnå en varaktig drogfrihet och öka sin livskvalité. Att varje enskild person skall erbjudas ett ändamålsenligt och individuellt utformat råd och stöd som också kan utvecklas till en individuell behandlingsplan med konkreta mål.

Varför: Minska de negativa konsekvenserna som följer av en drogrelaterad problematik, såväl för den enskilda individen som för de närmast anhöriga. I förlängningen också en ökad samhällsbesparing.

Åtgärder: Kommunen ansvarar för att varje enskild person som söker hjälp blir utredd. Om det då föreligger ett behov så kan insatser beviljas. Exempel på insatser kan vara: Rådgivning, motivationssamtal, avgiftning, behandling, eftervård. Barngrupp (Fenixgruppen) för barn till föräldrar med missbruksproblematik.

Ansvar: Kommunens socialtjänst: Barn och unga gruppen för 0 -18 år, Missbruksenheten för de över 18 år.

Koordinera med: Vuxenpsykiatri – Landstinget, Beroendeenheten – Landstinget. Närliggande kommuner. Inom kommunen: funktionsstöd, skola, äldreomsorg.

Tidsaspekt: Löpande

6:1 Tobaksavvänjning

Syfte: Erbjudna hjälp till kommunens invånare som vill sluta använda tobak.

Mål/Delmål: Minska den totala tobakskonsumtionen och erbjuda metoder för personer som vill minska eller sluta använda tobak.

Varför: Minska kommuninvånarnas tobaksrelaterade sjukfrånvaro och tobaksrelaterade sjukdomar. Förebygga framtida ohälsa.

Åtgärder: Tobaksavvänjningshjälp erbjuds för elever i den kommunala skolan genom elevhälsan. Tobaksavvänjningshjälp erbjuds för vuxna i landstingets regi. För personal inom kommunen erbjuds även tobaksavvänjning via ex. sluta röka och snusa kurs. Hjälp att sluta finns också att få via: Sluta röka-linjen 020-84 00 00 eller gå in på: www.slutarokalinjen.org Olika organisationer erbjuder också stöd och hjälp, ex. finns mycket information på följande länkar: www.psykologermottobak.org, www.nonsmoking.se.

Ansvar: Landstinget, Drogförebyggande samordnare.

Koordinera med: Aliva, Landstinget, Elevhälsan, Länsstyrelsen.

Tidsaspekt: Löpande

Del 7 Uppföljning:

Syfte: Utvärdera om arbetet ger de önskade effekterna och att vi kan se trender, både på kort och lång sikt. Att olika typer av förebyggande insatser kan ske efter att vi analyserat ex. resultaten i vår årliga enkät om våra skolelevers levnadsvanor. Att också föräldrars synpunkter utvärderas genom föräldraenkäter i samband med olika föräldrastödsaktiviteter. Då kan också deras synpunkter ligga till grund för vilka olika aktiviteter som bör prioriteras.

Mål: Att varje år genomföra enkätundersökningen om skolelevers levnadsvanor, på högstadiet och gymnasiet. Utveckla arbetet med att också skapa föräldraenkäter, där föräldrar får möjlighet att beskriva hur de upplever det förebyggande arbetet. Den drog- och drogärendehanteringsplanen skall utvärderas och revideras vart tredje år.

Åtgärder: Genomföra den årliga levnadsundersökningen på högstadiet och gymnasiet. Efter varje större förebyggande insats också utvärdera utfallet, genom ex. enkäter och intervjuer. Genomföra föräldraenkäter i samband med ex. föräldramöten i skolan och föreläsningar. Årlig statistik över antal ärenden med minderåriga hos polis och socialtjänst.

Ansvar: Kommunstyrelsen och Drogförebyggande samordnare

Koordinera med: Drogförebyggande samverkansgruppen, Högavångskolan och Nordenbergsskolan.

Tidsaspekt: Löpande

Del 8 Kontakta oss:

8.1 Drogförebyggande samordnare

8.2 Drogförebyggande samverkansgruppen

Läs mer om Olofströms kommuns drogförebyggande arbete:

www.olofstrom.se/folkhälsoarbete

Du kan också ladda ner denna broschyr som pdf: www.olofstrom.se/

